

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Györgyjakab Márton könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adatnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, fuvvén.	Nyitlertéri cikkeket soronként 20 kr-ért közöltetnek. Egyes lap ára 10 kr.	Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Fél- évre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjaka legolcsóbban számítatnak.
--	---	---	--	---

Előfizetési felhívás.

A „Csiki Lapok“ 1899-ik év 2-ik év-negyedére előfizetést nyit az eddigi előfizetési árak mellett:

- Egész évre . . . . . 8 korona (4 frt.)
- Félévre . . . . . 4 korona (2 frt.)
- Negyedévre . . . . . 2 korona (1 frt.)
- Külföldre: 12 korona (6 frt.)

Ugyanezen alkalommal tisztelettel felkérem azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz (Györgyjakab Márton könyvkereskedése) beküldeni sziveskedjenek.

A „Csiki Lapok“
kiadója.

Közigazgatási rendszer.

Széll Kálmán miniszterelnök program beszédében s azután is valahányszor alkalma volt, nyíltan kijelentette, hogy első rangú kötelességének tartja, egy becsületes közigazgatási rendszer behozatalára törekedni.

Ez a kijelentés egymagában egy kissé furcsán hangzik, mert a látszata olyan, mintha a tarthatlan vármegyei rendszert ostromozná, mintha az a vármegyei rendszer, mely I-só István király óta alapja volt Magyarországnak fennállásának, ma már az államalkotó tényezők keretébe beilleszthető nem volna; annak a sok rosznak, mi legutóbb 1867. óta az alkotmányos életben a szenvedélyeket felkorbácsolta és politikai nézeteltérések czége alatt a társadalmat megmételtyezte, mind csak a vármegyei élet volna az okozója.

Pedig Széll Kálmán miniszterelnök lelke sokkal szívósabban összenőtt a vármegyei rendszerrel, semhogy ilyenre gondolhatott volna. Nem, a demokrata Széll Kálmán nem, az egyszerű magyar nemes Széll Kálmán nem gondolkozhatott így, hanem még azok a merev arisztokraták, kik őt az elnöki székből megelőzték; azok is irtóztak e gondolattól, mert tudták, hogy ez Magyarország az az ütőere, melynek felmetszése a menthetlen elvérzést vonná maga után.

Hanem Széll Kálmán miniszterelnök értette azt a közigazgatási rendszert, melynek csomópontja a ressort miniszterek kezében: értette azt a közigazgatási rendszert, mely a Felső körüli miniszterium kivételével kisebb-nagyobb mértékben a vármegyére támaszkodik s most ez a vármegye gyakran hiányos, sőt hibás intézkedések végrehajtására erőszakoltatik, visszahatását és a közvélemény sujtó ítéletét önállóan köteles tenni.

Igy értette Széll Kálmán miniszterelnök a közigazgatási rendszert s habár nem akarunk divatot űzni a Tisza István és Nyegre László-féle fejtegetésekből, mégis felhozunk egy példát azért, hogy a mi szerény körünkben megnyugtassuk tisztelt olvasóinkat keblü közigazgatásunk törekvéseinek helyességéről s felhozzuk azért is, hogy hátha mégis ily uton tudomást vesz arról, az annyi megnyugtatót ígérő Széll Kálmán miniszterelnök.

A kérdés a megyei kölcsönös biz-

tosítás eszméjének belügyminiszteri el-
ejtése.

Jól tudjuk, hogy ezeket s az ezekhez hasonló tereket elfoglalva tartják azok a hatalmas társaságok, melyeknek nyereszkesedési monopoliumát mélyebb fekvésű gyökerek teszik szilárdná, semhogy egy vidéki mozgalom ma még megingathatná; de miután a biztosítási ügy legkisebb összefüggésben sincs egyenes ágon, az államfentartó politikai elemekkel: a szabadverseny utja az ily irányú legszerényebb törekvéstől sem zárható el s ha igen és alkotmányos államban kormányhatóságilag akadályoztatik, az abszolút törekvésnek oly kirívó példája, melyet csirájában megfojtani s mint sérlemi okot megszüntetni, egy sokat ígérő miniszterelnöknek első kötelessége.

Erről a kérdéssel sok mindent el lehetne mondani, a társulati alapszabályok lelkiismeretlenségét, kijátszó tendenciáját, a kárpótlás körüli visszaélések sértő zaklatását stb. stb. kötebekbe lehetne foglalni; most azonban elégségesnek tartjuk a kérdést egyszerűen felhozni azért, hogy megfontolás tárgyává tétessék, vajjon nem volna-e észszerű törvényhatósági megújítása? És ez annyival inkább indokolt most, midőn napirenden van az építési szabályrendelet 21-ik §-nak végrehajtása, mert épen ezzel mutatható ki a kölcsönös biztosítás feltétlen szüksége s az az előny, mi a fennálló társasági biztosításokkal szemben egy megyei kölcsönös biztosításból feltétlenül várható.

A miniszterelnök, a kereskedelmi

miniszter és még a földmívelési miniszter is annyiszor és annyi meleg ajánlattal hangoztatták a társadalmi tevékenység eszméjét, hogy lehetetlennek tartjuk e kérdésben teendő felterjesztés ismételt eldobását; s ha igen, akkor bizony kis körünkben is reá kell jönnünk, hogy „nem boldog a magyar“, de nem azért nem boldog, hogy ne tudna boldogulni, hanem azért, hogy boldogsággal tulságosan körülvetett, — s ha igen, akkor ne legyünk mégis elég naivok hinni, hogy közigazgatási rablánczaink egyhamar szétöressenek s ismerjük fel, hogy a Tisza, Nyegre-féle kirohanások csak a fuzionális öröm keserű katzenjammerének nevetséges tünete.

Addig azonban bizunk Széll Kálmán miniszterelnök férfias szavában, Hegedüs kereskedelmi miniszter szívós kitarásában s Horánszky-nak mint leendő belügyminiszternek puritánizmusában, hogy a közigazgatási rendszer nyitgeit első sorban a miniszteri szobákban kezdik feloldozni.

— **Lóvásárlás Szerbia részére.** Magán értesülés szerint a Szerb-kormány a saját hadserege részére szükséges lovaknak az erdélyi részek loállományából való beszerzését vette évenként tervbe s e végre már ez év tavaszán egy katonai bizottságot fog kiküldeni, mely az erdélyi részek alkalmasabb pontjain megjelenve, az előre értesített tulajdonosok által oda előállítandó lovak közül fogja a hadi szolgálatra alkalmasokat bevételezni. Minttogy a szerb kormány megbízottainak szándékában áll a mi közöshadseregünk és honvédségünk részére beszerzett lovaknál megállapított 158 cmtr. minimalis magassági méreten

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Ünnepi beszéd.

1899. márczius 15-én.

Tartotta: **Kopacs Gergely.**

(Folytatás és vége.)

A mi ünnepünk tehát nem csak a hála, a kegyelet, hanem a diadal ünnepe is egyszer-mind. Hiszen a negyvennyolczasok csatája a „nép jog“ csatája volt, mondja a költő. „Ők a hazáért hullottak el, a haza szabadságáért, a haza jogaiért és szüzados igazságáért. Harczuk nem forradalmak véres háboruja volt, mely koronákat söpör, trónokat zuz össze, milliók szívét mártja véres gyilkait, ártatlanokat hurczol a vérpadra, tüzet gyújt és lángokkal dobálódik. Őket nem a téveteg álom, a fellázadt vér dühös keringése, nem a lázason vibráló idegek, nem a vért szomjuhozó eszmék viték a harczba, de a jog, az igazság és a kötelesség.“ Ők nem tartoznak azon dühös forradalmárok közé, kik szelet vetnek, hogy vihart arassanak. Céljaik nemcsak mára szólnak, intézményeik nem olyanok, melyeket a ma megteremt és a holnap már elfúj, hanem állandóak, mint maga a megtestesült természetes igazság. Az ők mesterük nem Danton, Robespierre, avagy Marat és Mirabeau, hanem maga az igazság a nemzeti szentség és kötelesség. Az ők utjok nem lefelé a perversitásba

mint a forradalmaknál szokás, hanem felfelé a magasba, a halhatatlanság felé vezet. Azért 1848. soha sem volt forradalom, hanem csak szabadságharcz. Szabadság harcza az igaznak az igazságtalanság ellen, a haladásnak egy elvénhedt rendszer ellen, a jognak a jogtalanság ellen az életnek a halál ellen. Avagy mikor márcziusban rügyet vet a fa, fakad a korai virág, omlik a természet és olvad a hó. A verőfényes oldalon, forradalom ez? Mikor feslik a szív, nyit a virág és a hullámzó tavaszi levegő magába veszi a kora reggel harmatos illatát, másnapra és későbbre, forradalom ez? Vagy mikor egy eltévedt téli vihar keresztül nyargal havasainkon és hideg testébe beleborzsol a Hargita szirtes sziklája és így fájdalommal borzasztó jajokat hány le hozzánk a sötét éjszakában, forradalom tőle ez? Mikor a madár röptülni szeret és a bérczi sas hatalmas szárnyaival keresztül szeli az előtte uszó levegő tengert, nem szállva le a piszokba, mely nem neki való, forradalom ez?

Ha oltárt emelünk az igazságnak és elfordulunk az igazságtalanságtól, ha az igazság és igazságosság útján maradunk és kikellünk egy maradi „vénhedt rendszer“ ellen, a mint Kossuth mondá, ha szeretjük a multat és rajta reméljük a jövődőt forradalom lenne ez?

Azonban hagyjuk a régi sebeket, nem talál az ünnepély méltóságához, hogy ma szemrehányásokat tegyünk. „Az idő az apró bajok és kellemetlenségek ezereit — mondá legközelebb egy kiváló politikus — a feledés ho-

mályával vonta be, hogy a mi nagy és magasztos volt bennük, annál fényesebben ragyogjon.“ Mi nagyon jól tudtuk, hogy ügyünk ide fog fejlődni, mert velünk volt az Isten és hol az Isten van, ott az igazságnak előbb-utóbb győznie kell, győznie fényesen. A világosságot a sötétség nem eheti meg! Világos váránál a nemzeti nagy Golgothán vérbe áldozott ugyan le a magyar szabadság napja, de azt tartja a néphit, ha este veresbe nyugszik a nap, annál ragyogóbban kél fel reggel, annál tisztább idő lesz másnap. Ugyis lett. A természeti tümenényt hatalmason magyarázta meg az ország további jövője, mert a *fejedelmi bölcsesség kibékített* a sorssal és most a békes politika verőfényes útján haladtunk előre és előbbre, a meddig az isteni Gondviselés rendelte számunkra.

Most jöhetnek onnan túl a szenvedések, támadhatnak az ország szívéből a különböző nemzetiségi agitációk és aspirációk, nem félünk tőlük, sőt örülünk nekik, mert márczius 15-ike, az igazság eszméje mindent felfal. A nemzet fennmaradásának élő garanciája e nap, melyet az isteni Gondviselés a mult szenvedései fejében némi jutalmul előlegezett a nemzetnek a jövőre. Ide, ebbe kell belefuródnia a magyar nemzeti állameszmének, ezen kell munkálkodni a jelenben, erre építeni a jövőre, mert hiszen ez a nap nemzetünk történetében olyan mint az évszázados tölgyfa, a minél jobban rázza a vihar a koronáját, annál mélyebbre veri gyökereit az időbe, mert márczius 15-ike mindent megbűvöl, márczius 15-ike mindent

felemler és átalakít a mi magyar, márczius 15-ike mindenekbe életet lehel.

Most már közeledve a végcélhoz, veterán honvédek titeket is int az idők jele. Ötven évvel ezelőtt a csaták fürgetegeiben övedt a golyó — most a halál kerítette reátok a sort, mindennap egyet elragad közületek, figyelmeztetve, hogy az emberi lét egy arasznyi tér az idők végtelenségében. Azonban vigasztalódjatok; veletek az idő itt is kivételt tesz, mert néktek a halhatatlanságot jutatta. Változnak az utódok, jönnek és mulnak a századok, de a ti neveitek fölött örködni fog az idő; örködni mindig, hogy éljetez a nemzet Pátheonjában. Igen, mert a mult és a jövő ti bennetek találkoznak. A multban ti voltatok a jövő reményei, a jelenben ti vagytok a mult hazaszeretetének élő példányképei. Midőn pedig oda följuttok a hová minyájunk reménye és vágya vonz, és ha valahol találkoztok dicső társaitokkal mondjátok meg nekik, hogy a magyar él, mert neki élnie kell, a boru után ne felejtsetek: derül következett, a leáldozó nap sugarai nem veztek az abszolutizmus posványába, a *világosságot a sötétség nem nyelte el, az igazságot a hamisság nem ehetle meg.* Mondjátok meg annak a fenkölt szellemű híres lelki „Talpra magyar“ írójának Petőfi Sándornak, hogy az általa hirdett szabadság tiz parancsolatát már huzaz millió magyar féltve őrizi lelkében. Mondjátok meg, habár az ő kiömlött vére

alul lévő lovakat is vásárolni, s így az eddig mellőzött kisebb méretű lovak is 200—220 forint menő átlagos árban értékesíthetők lesznek, mi a lötenyésztő gazdaközség érdekeit van hivatva biztosítani, a mint halljuk Kisküllőmegey alispánja ki a asorb kormányfővel érintkezésben áll, az erdélyreai vármegyék lötenyestésel bizottságait a vásárlási program és helyek együttes megállapítása iránti nyilatkozattalra kérte föl, mely vásárlási helyek közé Csik-Szereda város is felvételnek, hová a csiki lovak eldálaltathatók lennének.

Emlékezzünk régiókról.

Dicsőt, magasztosat magasztalunk. Az ország, e vérről áztatott föld minden egyes vidéke megmondult, hogy nagyjainak méltó emléket emeljen, történelmi nevezettségű helyeit a késő utódok számára is megörökítse. S megindult a mozgalom a székely bércezek között is.

Alig hangzott el a hazafias felhívás szerte a hazában, mely adakozásra szólítja fel a nemzetet, hogy az ősi hagyományok által megszentelt agyagfalvi réten — a hol legutóbb 1848-ban a haza hívó szavára összegyűlt 60000 székely ajkáról hangzott fel a történelmi jelző: „Ha menni kell, menjünk mind”, — méltó emléket állítsunk, egy másik nem kevésbé lelkes szótart a Báthory emlékre hívja fel a nagyközönség áldozatkészségét. Az első a dicső emléket megörökítése, az utóbbi tűnbocsánat a szörnyű halált halt biboros fejedelem kiontott véreért.

Az adakozásra való felhívás első sorban minket, székely utódokat keres meg, kik akár otthon, akár idegenben élünk, a szülőföld s faj szeretet rajongásával csüggnék e szép Székelyföld drága emlékein és ősi hagyományain.

Ezek között van Báthory Endre fejedelem emlékezte is, e nagynevű család kiváló ivadéka, ki Szent-Domokos határán lett áldozata a politikai cselészövényeknek s lakolt meg ártatlanul nemzetsége összes büneiért.

Ezek között van az agyagfalvi rétet is, a Székelyföld Rákos mezeje.

A felleggyűjtő Hargita közelében, koszaros hegyek, virágos halmok között elterülő szep-tér, mint egy szent templom áll, üresen, jelte-lenül, oltár nélkül. Ezt a szent oltárt kell fel-emelnünk, hogy annak fölkelet kövén áldozzunk a örök tűzét kegyelettel ápoljuk az idők vég-telenségéig. Ha menni kell, menjünk mind, ki-áltottak fel ebben a templomban, kik a sok keserű csapástól meg nem törve, bizalommal ké-szültek a véres napokra. Ennek a szilárd ön-bizalomnak lelke kiált fel a halás utódok, edes mindnyájunk szívéből:

„A székely emlékek megalkotása hazafias kötelesség, fogjunk kezét mind!”

A hazafias elem minden népnek mozgató ereje? Minket székelyeket a nemzeti ideálok kultusza tartott meg a multban. Ez képezi jövőnk biztosítékát is. A székely emlékek megal-

kotása is hazafias érzelmünkből fakadt köteles-ség: hála az az ősök iránt, lelkesítő példa az utódok számára.

A nyílt egyenes szótmondó székely nép becsülete követeli tehát, hogy az emlékek egész szépségükben megvalósuljanak.

Habár reméljük, hogy szavunk elhat az ország minden részébe — hiszen mi is részt vettünk a nemzet minden hazafias küzdelmében — az emlékek ügye első sorban reánk s székelyekre vár. Föl tehát munkára! Mint mindenben, itt is az egyetértő szeretet az élető napunk. A szeretet pedig találékony és megfogja teremteni az eszközöket, melyekkel adományainkat a szent célra össze hordhatjuk.

A nép legközelebbi és legjobb barátjai a pap és a tanító. Az ők buzgó vezetése lelkesítő munkássága könnyen biztosítja a sikert. Rendezzenek községeikben népnepélyeket, mulat-ságokat; melyeknek részveteli díját fordítsák a Székely emlékek javára. A hatóságok, nevezetesen a szolgabírák, a jegyzők, kik a közelet és közérdek annyi szálait tartják kezökben, te-gyének indíványt, hogy a községek lakóinak nevét krajczáros díj mellett *emlék iverke* írják s ezeken egyik példányát a létesítendő emléktalapatába, másik példányát pedig az Erdélyi ereklye muzeumba, vagy az udvarhely-megyeyi levéltárba helyezték el. A házi mulat-ságok, születési és névnapok, menyegzők és más társas összejövetelek mind, mind kedves alkal-mat szolgáltatnak arra, hogy az emlékek ügyét elősegítsük.

Nem alamizsna, hanem a kötelesség szent adója lesz az, a mit minden korn, rendű szék-elyi vére, ha állérekben is, összerak. Ezek a állérek teszik a néperejét, mondja Hugó Viktor.

Egységben van az erő. Minden, a mit fel-mutathatunk, egyetértő munkánk erejéből fakadt.

A székelynek önrzete, egyenes szava van ott, a hol kell; legyen a cselekedete is az, a mikor kell. Ez az önrzet, ez a szó, ez a tett most kell!

... És az agyagfalvi rétet főséges temp-lomban — melyet Isten keze alkotott, őseink buzgósga megszentelt — az oltár is fölépül a székely emlék alakjában s felépül a Pásztor-bükkön is egy rég elmúlt időnek gyászos tettét hirdető emlék, mintegy tűnbocsánatot hirdető az utódoknak az előzők bűnös tettéért s minden-ker fényes apológiái lesznek ősi magyar fajunk hazafiságának.

Iparosok küzdele.

Tespedés, haldoklás, pusztulás az egész soron. Ez a szomorú jellemzés, sajnos, nagyon is jogosult. Alig pislog itt-ott a küzdő sorokban a reménynek vékonyka agara, mert tetézi a bajokat és szinte reménytelenül teszi a küz-dést, hogy a vergődő kisiparral szemben ott áll a gyáripar, mely egyre nyeli a védekezésre alig képes és legtöbbször magukkal is tehetetlen apró egzisztenciákat.

az ifjuság szíve is találja meg utját a haza fogalmához. Aztán tiétek is lesz ez a haza. Tiétek a föld, hol apaitok vére folyt, tiétek a fűszál, mely az ősi dicsőségre regél, tiétek a harmatos virág, melylyel enyeleg a reg-geli szellő, hogy kibontsa szirmait, melyek telve vannak az elhullott marttyrok pirosló vércseppjével. Atyáitok csontjaiból emel az idő nektek emléket és a ti csontjaitokra lesz felírva a jövődő.

Ti bennetek növekedik a haza, nálatok nélkül elfogyhat, mert bennetek van a nem-zet esprit ereje. Szabadon születettek, vigyáz-zatok, a meg nem hálált örökségen az atok sulya fekszik. Igaz nem vagytok e helyen so-kan a nemzet millióihoz képest; de az össze-állítás és a kivonás törvénye szerint növelheti-tek, vagy pedig apaszthatjátok annak szá-mát. A mi van, arra ügyeljétek, a mi nincs szereztétek meg, és a mit ősatyáitok vérről reátok hagytak, verejtékkel fejlesztétek, ápol-játok, ne hagyjátok, küzdjétek és haljatok meg érette.

Ha ti mindezeket megtartjátok és a jü-vőben általatok, ti bennetek és minden nem-zedék által az van írva, a mi a multban; én ebből kiolvasom nemzetem nagyságát, meré-szen ma husz millió polgárral oda kiáltom Adriától Kárpátokig, hogy harsogjon bele az ég: *Éljen és virágozzék a magyarok szép hazája, mert neki ilyen alapon élnie és virágoznia kell mindenha!!!*

Kisiparosaink védekeznek, a hogy tudnak, gyűléseznek, a testületekben és azokon kívül mozgalmakat indítanak és szövetkeznek is, a mennyire lehetséges azük anyagi viszonyaik kö-zött, de mindhiába, a sikeret, a miket eddig föl lehet mutatni, jelentéktelenek, a balsikerek pedig gyakoriak.

Hát nincs-e egyáltalában mentés, az a kérdés. És elég sajnálatos, hogy mentésget mind-össze abban tudjuk megjelölni, ha egyrészt a kisipar oly irányba tereli inkább a tevékenységét a hova a nagyipar nem követheti és ez a menedék, igaz, hogy nem nagy arányú és tömeges menekülő befolyásra való, a műipar, mely egy-egy cikkből csak kevés példányt állíthat elő, illetőleg melynek készítménye az környezethez kell, hogy simuljon, másrészt ha a kisipar a minél kiterjedtebb szövetkezés útján maga is nagyiparrá válik, azokban a szakmákban, a hol ez helyes és egészséges alapokon keresztülvihető.

Természetesen mind a két ut nehezen jár-ható. Kivált az az első, mert tudvalevőleg a kisipar fajainak nagy része olyan, hogy azt műiparrá fejleszteni a tárgy természeténél fogva nem lehet, vagy pedig olyan, hogy a szövetke-zetbe való tömörülés csupán rengeteg tőkibe-fektetéssel vezethető céljához.

De még ama kézműves iparágainknál is, melyeknek boldogulására tán kilitás volna, ott van a szörnyű akadály: iparos meztelenség egy részének idegenkedése a szükségzerű védeke-zéstől. És ha megvan is teljesen a jóakarát, részint a képzettség hiányzik és a lehetőség, hogy művészies irányban fejleszse a mester-ségét az, kit egy dolognak csakis egyforma ké-szítésére tanítottak, sőt a kísérletezéstől — mint holmi okoskodás-féltől — eltiltották.

És igen erős akadály a még a szövetkezés nagyobb arányú sikereinek az, hogy gyakran megvolna a munkaerő, volna talán némi össze-hordott tőke is, de hiányzik a termelő szövet-kezet vezetéséhez szükséges olyan kereskedői szellem, mely a világpiacz viszonyaival is szá-molni tudjon és a szövetkezet nemcsak a helyes termelésben, de az iparczikket értékesítésében és a cikkek keresettől tételében is előtérbe állítsa.

Szükségesszerűleg arra utalnak ezek a vi-szonyok, hogy a kisiparosokat segíteni kell, mert e számra és sulyra tekintélyes osztály sorsa mindenkinek megfontolását és jóakarátát meg-érdemli. De utalnak a megjelölt tapasztalások és érvek arra is, hogy iparosaink tiszta hely-zetők föltűnésén túl már nem pusztá jajgatás és panaszkodás, hanem az is, hogy tanuljanak és tanulják meg az ipar mellett a kereskedő ösmereteit, a kereskedő gyakorlati tudományát is, mert e nélkül az óriási versenyben nem le-het boldogulni.

Nehéz dolog ez kétségkívül, mert az élet küzdelmei között új nyomokat kell vágni. És bizonyos kilitás van arra, hogy majd inkább a fiatalok érnek célit, kiket már nemcsak kézi ügyességre, hanem kereskedelmi ismeretek el-sajátítására is szorit az élet és a kiket erre megtanítanak a szakiskolák, melyeket nagy sze-retettel és buzgalommal keresnek föl az iparo-sok gyermekei. És ez mindenesetre jelent any-nyit, hogy segíteni kívánunk az iparoság sulyos helyzetén, legalább a jövőben.

I R O D A L O M.

A Magyar Hírlap most van fennállása kilen-czedik évfolyamában. Ez alatt a hosszú idő alatt min-denkör a teljes függetlenség, a minden irányban való önállóság jellemzője a Magyar Hírlapot. Pár-tok le nem kötötték sohasem. Szabadon, nyíltan szól-hatott tehát hozzá minden kérdéshez. Vezérelve ma is, mint kezdetűl fogva, az igazi szabadselvűség. Az, amely önmagában, nem pedig pártérdekekben lell erejét. A Magyar Hírlap a szó nemes értelmében de-mokrata volt mindenkör s az maradt mindmáig. Sze-replése egy a politikában, mint a társadalmi téren üzenet, hazafias. Ami a nemzet érdeke, az a Magyar Hírlapban mindig biztos és erős szószólóra talál. A napi sajtónak az utóbbi idők nehéz politikai viszonyal között nem volt oly organuma, amely annyi határo-zottsággal küzdött volna a béke érdekében, mint a Magyar Hírlap. Hogy az exlex megszünt, abban orosz-lánrésze van a Magyar Hírlapnak, amely szakadat-lanul a béke szükségességét hangsúlyozta, az alkot-mányellenes támadásokkal a legerélyesebben szembe-szállt. A Magyar Hírlap az ország legelső erőt cso-portosítja maga köré munkatársakul. Ugy politikai, mint társadalmi cikkeit is minden rovatát, elismert kitűnőségek írják. A nagyszámú szépirodalmi munka-társak élén Jókai Mór van, aki szerződése értelmé-ben minden szépirodalmi dolgozatát a Magyar Hírlapnak adja, s aki ehhez képest évente két több regényt és sok tárcza cikket ír. Kivüle egész serege az or-zságos nevű írónak kötötte le munkásságát kizáró-lag a Magyar Hírlap számára. A Magyar Hírlap igen-szok kedvezményt ad előfizetőinek. Ingyen-albumot már híresek arról, hogy irodalmi esemény mindenik. A legjobb regényeket ez a lap közli, még pedig könyv-alakban. Az Evszak című pompás divatlapot, meg a Kisvilág című képes gyermeklapot sokkal olcsóbban kapják a Magyar Hírlap előfizetői. Ugyancsak jelen-tékenyen kedvezményes áron jutnak a Magyar Szal-on című becses folyóirathoz is. A Magyar Hírlap előfizetési ára félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr. A kiadóhivatal Budapestben van, V. Honvéd-utca 4. az.

T A N Ü G Y.

Kétféle mérték.

A „Néptanítók Lapja” 6-ik számából ol-vasám, mily lelkesedéssel vannak betelve az állami tanítók. Méltó a lelkesedés, mert hisz helyzetük anyagi megélhetés tekintetében javuló félben van.

Az eddig élvezett 400 frt a mai pénzér-tékben 800 korona helyett 500 frt vagyis 1000 korona törzsfizetést fognak élvezni. Soknak nem sok, megélhetésre való a hogyan elég; mert minden megélhetési cikket pénzzel vásárolni, 500 frtból egy családot tartani, bizony még oda is hatványozott számtani tudomány, az osztási műveletnek szigorú ismerete szükséges. Az 500 frt fizetés mellett is kérdeznél, hogyan elég-séges az, a testet és lelket egyaránt fárasztó, sok jóra törekvő fiatal tanító életét oly korán kioltó nagyon terhes munkáért? Ezt belátja az állami tanítók iránt melegen érző kegyelmes miniszter, mert kijelentette, hogy az 500 forint fizetésnél nem fog megállni, hanem a mint azt a rendelkezésre bocsátott pénztár helyzete en-gedi, az állami tanítókat a XI-ik fizetési oszt-ályba fogja sorozni. Méltó tehát az állami ta-nítók öröme.

A tanítósnak egy kis töredéke örvend, mintegy 4000 ember. De vajon 25000 örvend-het-e, reménykedhetik-e, hogy valaki segít az ő helyzetén?

Mondhatja-e? hogy már eljött az az idő, mikor őket nem szalmával, hanem a fáradságu-kat igazságszóan díjazó pénzzel fogják fizetni. Sokan csodálkoznak a szalma fizetésen. Kérdeni fogják, miként lehet a tanítót szalmával fizetni? Nos hát a következőképp! Egy pályázati hir-de-tét próbálók megszerveztetni. N. N. községbe pályázat hirtetetik.

Fizetés a következő:

- 1. 40 kalongya rozs, értéke 80 frt.
- 2. 40 kalongya zab, értéke 40 frt.
- 3. Stóla . . . . . 10 frt.
- 4. Oszpora . . . . . 10 frt.
- 5. 12 terültűzifa értéke . . . 12 frt.
- 6. A község pénztárából . . . 100 frt.
- 7. Államségély . . . . . 100 frt.

Összesen 352 frt.

Az ily forma pályázati hirtetést 400 frtüg kiegészíti egy pár rossz silány termelő föld. Van elég ily, krajczáronkint szedendő tanítói fizetés.

A kitüntetett 40 kalongya rozs, jó termés idejében valahogyan biztosít 80 forint jövedel-met, ha kegyeskednek azt az egyes kepefűzők befizetni hiány nélkül. De vannak szűk termések is, meg a rossz lelkiismeretű embernek mindig akad, kerül, gyengye, silány gabonája, a jó gabo-nát meghagyja magának, fizet a gyengével. Ez áll a zabra néve is. De már most számítsunk le a bezedési és csépeletési költségeket, miként jó ki, a pályázati hirtetéseken kitenni szokott, hivatalos minimum.

A tanítói fizetések 400 forintban állapít-atnak meg, hivatalos számitással papíron és még is nagyon sok felekezeti tanító van alig 300 frt tanítói fizetéssel; mert a felekezeti tanítók fizetése nagyon sok helyen a kepefű-zők önkényétől, a meghaladók jó akarától függ, érve ez utóbbi alatt a stólat.

Mi az állami tanítók teendője? Jó honpolgárokat és honleányokat nevelni, az egyház és hazának.

Ugyan ez a felekezeti tanító kötelessége is. Különböző a cím, különböző a fizetés, de egy a hivatás, egy a kötelesség.

Az állami tanítót ha üldözik is anyagi gondok, de nem üldözhetik oly mértékben, mint a felekezeti tanítót.

Igen szép eszme a tanítókon segíteni, de ne csak egy néhányon, hanem az egészen, hol segítség szükséges, mert ez az igazság. A feleke-zeti tanító éppen olyan harczosa a népnevelés magasztos ügyének, mint az állami. Miért tehát az egyiknek több és előnyösebb fizetés, mint a másinak? Ez már nem lenne igazság.

Lehet-e az összes segélyre szoruló tanító-ság baján segíteni? Igen, és pedig az igazsá-gnak megfelelően, az egyforma munkának kellő méltányolással.

A felekezettek áldoznak a népnevelés ügyé-ért abból a mit Isten nekik ad, ha pénz nincs, adnak gabonát, hogy valahogyan éljen a tanító.

Egy jégverés, egy szűk termés éppen egy sujtja a szegény tanítót, sőt még jobban mint az egyes gazdákat.

Ne cifrázza az állam csak tolyton az ő gyermekeit az állami tanítókat, hanem már egy-szer legyenek edes gyermekei a felekezeti tanítók is. Segéljen ott, hol a felekezet azt tenni nem képes.

Miért ne lehetne az iskolákat úgy is se-gélyezni, hogy azok a régi jellegben megmarad-janak, értvén leginkább a róm. kath. jellegű felekezeti iskolákat, hiez a vallás oltalma alatt, a népnevelés magasztos ügye soha szegyet nem vallott, azt bizonyítja hazánk történelme is.

Igen kívánatos volna, ha már nálunk is ez lehetne az eszme. Sokat tenni a tanügyért, a tanügy munkásaiért, de a vallás az csak marad-jon csorbithatatlannal, a maga ősi régi állapotában és a felekezeti iskola állam segélyezés mellett is csak maradjon felekezetiének.

Az a 60 forintos beavatkozás, igen olcsó vásár az állam részéről.

Ha az iskolák a segélyezés mellett is meg-maradnának a régi jellegben, akkor erősen his-zem, hogy nem 4000, hanem 29000 tanító fogna örvendeni, mi hogy úgy legyen, adja a magya-rok Istené!

Szeredai élet.

Csik-Szereda. márcz. 26.

„Csikban a farkas nem eszi meg a havat.” Mintha csak igazolni akarná az időjárás e szálló igét. A majdnem hó nélküli tél után a tavaszt hozó márczius csak úgy ontja a havat, mintha nem is tavasz kezdetén, hanem a tél nap fordulatnál lennénk; mintha nem is a *Feltámadás* ünnepe, hanem a *Megváltó születés napja* következne. De hát most így van; megerősítést nyer egy másik közmondás is: „*Fekete Karácsony — fehér Humér!*”.

A márcziusi hó — a néphit szerint nagy befolyással van a női szépségre, a ki ezzel arczát megmossa az okvetlenül megszépül, az arc tisztátalanságai, szepők, májfoltok e hónap bűvös hatása következtében elmúlnak, nyomtalanul eltűnnek. Most márcziusi hó van bőven, tetszés szerint használhatja, a kinek szüksége van rá.

De bár miként is rázza *Szent-József* a szakállát, a márcziusi hónap nincs hosszas maradása; az édes anya-föld áldást osztó kehele már annyira felmelegedett, az egyenlítő felénk közelgő nap jótékony sugarai annyira megerősödtek, hogy a szép fehér hóból, a mint lessik csunya fekete sár lesz, mely jelenleg utcáinkat mindentől eltepi.

Ez azonban nem akadályozta meg városunk vallásos közönségét, hogy Virágvasárnapján a *dominica palmarum* szép ünnepén nagy számban fel ne kereste a helybeli róm. kath. templomot, s részt vegyen a *barok-szentelésen*, s a nagyhetet megnyitó szertartásokon. A virágvasárnap isteni tisztelőmagasztosságát nagyban emelte *Krisztus Urunk kinszenedéseinek* az ugynevezett *puszító-nak* négyes karban való előadása, melyet polgároktól és ifju emberekből alakult dalkör teljesített igen jó sikerrel és szabotossággal.

Virágvasárnapján délután is az *utolsó bíjti szent beszéd* meghallgatására a helybeli róm. kath. templomban szép számu közönség gyűlt egybe, melynek sorraiban különösen a nők voltak nagy számuval képviselve.

A nagy sár és kellemetlen idő miatt leginkább a szobára szorított életünket folyó hó 25-én némi megelénkítette a polgári Olvasó-kör tagjainak pompás és jól sikerült színi előadása.

A feneketlen sár és zuhogó eső dacára is, már este hét óra után nagyszámu közönség töltötte meg a „Csillag” nagytermet, s érdeklődéssel várta, hogy *Nyilgyári Ede* és *Balázs Sándor* „A Strike” című népszínművének első jelenetéhez a függöny felgördüljön.

Összintén kimondjuk, hogy a nevezett darabot nem tartjuk a legzserencsőbb választásnak, mert ennek előadásához nagyobb színpad, alkalmasabb díszletek kellenek, mint a milyenekkel itt rendelkezünk, azonkívül a darabban van egy pár olyan szerep is, melyeknek reprodukálása a tehetségesebb színészek erejét is próbára teszi. Mindezek dacára azonban örömmel konstatáljuk, hogy az előadás igen szépen sikerült; a hiányokat pótolta az ügyes, gondos, körültekintő rendezés és a működő tagok kiváló szorgalma és igyekezete.

Nikolaus lényeges szerepében *Darvas Béláné* jól át gondolt talpra-esett játékában gyönyörködtünk, melyet sikeresen előadott ének-számok még élénkebbé tettek.

Nem kevesebb elismeréssel tartozunk *Bucznai István*nek sem, ki Eszter szerepének nehézségeit eredményesen és kiváló sikerrel oldotta meg.

Az előbbieknél mellé miltán sorakoznak *Orbán Mariska* és *Orbán Irén*, kik közül az első a nagyra-vágyó, erőles s csak fia hibáival szemben elnéző *Somrádinné* mutatta be pompás alakításban, utóbbi pedig a szelidlelkű, jószívű *Anyukát* személyesítette élethűen és dícséretre méltó igyekezettel.

Ágnes nehéz szerepében *Baldányi Anna* szolgált reá a közönség elismerésére.

Nem kevesebb dícsérettel szólhatunk a közreműködő férfi tagokról is.

Dóczy János kellemes hangjával, ügyes megjelenésével *Somrádi* szerepében aratott sikert.

Pompás alak volt ifju *Nagy István*, mint *Mar*, ki az elkényesztetett, kapaszkodó, léha fiatal embert kiváló élethűséggel személyesítette.

István fárasztó és nehéz szerepét *Jakab János* emelte érvényre, dícséretre méltó buzgósággal.

Az elzúlótt *Lajost Kertész* István képviselte, gyakorlott színésznek is dícséretre válló humorral és ügyességgel.

Darvas Béla az *Anzelm* szerepében mutatta be, már régen ismert kiváló tehetségét s természetes humorával, s a komikai elem iránti nagy érzékével a közönségnek folyton derült pillanatokot szerzett.

Rancz Lőrincz, mint *Korács Jenő*, *Baldányi János*, mint *Gyula* ügyesen megállították helyüket.

A kisebb szereplők, nevezetes: *Kerekesz Anna*, *Péter Gyula* (András), *Rancz Ignác* (Friedrik), *Nagy-rádi Gyula* (Péter), továbbá a kis *Lacina Olga* és *Péter Julika* az összehatas emelésére szántón sikerrel működtek közre.

Az elmondottakhoz, ha még hozzá adjuk az ügyes maszkirungót, a megfelelő és izléses kosztümöket, a jól sikerült karéneket, előttünk áll egy jó sikerült működvelői előadás képe, mely a közönség igényeit teljesen kielégítette. Talán felesleges is említenem, hogy a közönség a szereplők fáradozásait egyre zajos tapsokkal és éljenzésekkel jutalmazta.

Darvas Béla, mint rendező, kit a sikerből orszá-lánrés is, meglehet elégedve, ugysintán az Olvasó-kör is, melynek pénztárát az előadás csinos összeggel gyarapította.

Az előadást táncmulatság követte. Összintén kijelentjük, hogy tekintettel a mi különleges viszonyainkra, ezt nem találjuk a legzserencsőbb gondolatnak, de hát *juventus — ventus* s így megbocsátható nekik, különösen ha ezt a kis hibát a beálló nagy héten töredelmességgel és bűnbánattal expiálják.

A szent huavéti ünnepeket megelőző nagyhetet a helybeli iskolák növendékeinek szentgyakorlati nyitották meg, melyek a róm. kath. templomban folytak s melyeket állandóan nagy közönség hallgat végig.

Babilás.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Adakozás a madéfalvi emlékalap javára.** A nevezett célra a Jurista-bál felül-fizetéséből befolyt 22 frt 50 kr.

Összesen 22 frt 50 kr.
Az eddigi gyűtés 3799 frt 8 kr.

Főösszeg: 3821 frt 58 kr.

Azaz: Háromszernyolcoszázhuszonegy forint ötvennyoloz kr.

Fogadják a nemesszívű adakozók a szent ügy nevében leghálásabb köszönetünket.

— **Uj anakönyvvezető.** A belügyminiszter a csik-várdotfalvi anakönyvi kerületbe anakönyvvezetővé Szóllási Ferencz újonnan választott körjegyzőt kinevezte.

— **Halálozás.** Csik-várdotfalvi Salamon Alajos nyugalmazott adóhivatali ellenőrt nagy csapás érte. E hó 27-én boldog házasságuk 48-ik évében hószar betegség után ragadta el a halál nejtét Bodó Piroskát, kiben Salamon Alajos édes és Salamon Árpád adóhivatali pénztárnok édes anyukat vesztették el. A megboldogult földi maradványai vasárnap d. u. helyeztetek örök nyugalomra a Szent-Péterről nevezett anyateplomban sarkterjébe, korábban elköltözött gyermekei mellé, kit a község általános részvéte s különösen a szegények halálja kiérett sírjába, kikkel szemben az irgalmasság cselekedeteit életben sokszor gyakorolta.

— **Uj ügyvéd.** Csik-Szentmártonban ismét új ügyvéd telepedett le. Napulhácz Ödön nyitotta meg ugyanis ügyvédi irodáját s neve már az ügyvédi kamara névjegyzékébe is e székhelyvel bejegyztetett.

— **Nyugdíjazások.** A Csikmegyei kör-és községi jegyzők nyugdíjválasztmányja az állásáról betegeskedése miatt lemondott Balázs Dénes taplocozi jegyzőt, valamint Sándor Izsák volt csekefalvi körjegyzőt nyugdíjazta; továbbá néhai Bocskor Károly volt kászonal-tísi körjegyző özvegyének a férjét megilletett nyugdíj fele részét folyósította, Becse Ferencz várdotfalvi volt körjegyző özvegyének pedig 200 frt végkielégítési összeget szavazott meg.

— **Az érdem megjutalmazása.** Harminckét évi czéltudatos cselekvésnek s a közjóra irányított folytonos munkásságnak elismerését dokumentálta Szárhegy község képviselő-testülete f. hó 20-án tartott gyűlésében, midőn az előbaldott kor e me hosszú idő alatti szolgálata által fiaikailag megtört községi jegyző Császár József által kért három havi szabadság időt nem csak készséggel megadta, hanem az esetre, ha a jegyzői teendőket a szabadságidő lejártával tovább végezni nem tudná, mind a mellett, hogy az állást rendszeres pályázat utján betölti, Császár Józsefet eddig kapott 800 frt fizetésének élvezetében élet hosszán megahagnyi határozta.

— **Kaptuk a következő sorokat:** Tekintetes Szerkesztő ur! Folyó évi márczius 22-én kelt laps ámban megjelent felszólalás folytán kijelentem, hogy én a történekről — sajnos — csak ez uton értesültem, habár én az egyszerű szóbeli figyelmeztetést is megsok-tam érteni s a szükséges intézkedést — a mint kötelezőség is — megszoktam tenni. A kihordott ártaléket nyomban eltakarítottam s a kihordók megbüntetése folyamatban van téve. A mi a köztisztasági szabályok végrehajtását illeti, megjegyezni bátor vagyok, hogy a hatóság lehetőleg igyekezik a szabályokban foglaltaknak érvényt szerezni; de hogy ez simán és folytonos büntetés nélkül történjék: arra a hatóságnak szüksége van a lakosság jó izlésére és jó akaratú támogatására és arra, hogy a közegészség ügyet tekintésé előbb valónak a kanzálók és kerek kövérségénél. Csik-Szeredán, 1899. márcz. 27. Tisztelettel Kovács János vkpt.

— **Különös szívesesség.** Szakács János békésen utazott haza Csik-Szentmártonból Csik-Szentkirály felé az apostolok lován, mit látván a szekeren szolgálójával Székely Györggyel ugyanarra törékvő Kristó József szívesen kérte, hogy

üljön fel, ő elviszi egy darabig. Szakács fel is ült, de alig haladt így egy kocsit, a szolgáló öklével hátul hátra ütötte, mire gazdájával együtt megragadták s ültelőlni kezdték. Szakács leugrott a szekérről, de kabátját megragadták s a szekérről voncolták egy darabig, miközben szobbeli órája láncostul eltűnt a seéből. Sikerült ugyan egy pillanatra kiszabadítani magát támadói kezéből, de azok a szekérről ismét utól érték a talán ember halál lesz a vége a dolognak, ha véletlenül oly helyen nem szabóul el Szakács, hol kocsival járni már nem lehetett. Így adja est elő ő, míg Kristó s szolgálja tudni sem akarnak a dologról. Annyi bizonyos, hogy ezután Szakács óvatossabb fog lenni, ismeretlen felebarátai szívesességének igénybevételénél.

— **Katonai barakok értékesítése.** A marosvásárhelyi honvéd sátorbátor területén jelenleg még 7 (hét) drb. legénységi bódé (barak) melyek mindegyike nagy minőségű egyenként 428 frt 32 kr-ra becaült faanyagot tartalmaz, és a mely anyag ugy gazdasági épületek előállítására, mint nem különben építészeti részére álványokul való felhasználásra alkalmas, egyenként vagy összesen értékesítendő. Megjegyeztetik, hogy az említett lebontásra kerülő hét sátor bódé (barak) egy-egy épületének eladási értéke a vevők lebontási és elszállítási kötelezettsége mellett 268 frt 69 kr, azaz kettőszázhatvannyoloz frt 69 kr, összesen van megállapítva. Az eladásra kerülő sátorbódék a helyszínén hármikor megtekinthetők, ajánlatok pedig a m. kir. marosvásárhelyi 22. honvéd gyalogezred parancsnoksághoz küldendők be.

— **Lopás a járásbírósnál.** A csik-szentmártoni bíróságnál e hó 26 s 27-ike közötti éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a bíró hivatalos szobájába s onnan azt a négyesögletes kis vasládát, mely az értékek kasszájával szolgál, ellopta. A tetteseknek ez ideig még nem sikerült nyomára jutni, de a csendőrség minden irányban a legerélyesebb nyomozást indította meg közrekerítésükre.

— **Tűz Tusnádfürdőn.** Az elmúlt héten könnyen veszedelmessé válható égés volt Tusnádfürdőn. Egy fából készült épület égott le, mely nyáron a saison alatt a Jakab és Táras csik-szeredai kereskedő cég üzlethelyiségéül szolgált, télen át azonban holmi jelentéktelen értékű ingóságoktól eltekintve, csaknem teljesen üresen áll. Szerencsére szél nem volt s a gyorsan jött füyes mentés megakadályozta a tűz tovaterjedését s így csupán maga ezen épület esett annak áldoztatul.

— **Hazafias példa.** Utánzásra méltó hazafias példát adott közelebből a Debreczeni dalegylet, az ország eme egyik legelő dalegyesülete az Emke-gyufák fogyasztása érdekében. Az egyesület f. hó 26-án tarván közgyűlést, s alkalommal a meghívóhoz csatolt piros sajnú felhíváson kéri a közönséget, hogy tekintettel a hazai ipar és az Emke kulturális érdekére az Emke gyufát fogyasszák, mely uton az Emkének tudvalevőleg 5%-ka jár. Értesítést vettünk, hogy dr. Fenyvessy Ferencz Veszprémmegyei főispánja a vezetése alatt álló vármegye összes közigazgatási közegéhez s ib. rendelet, illetve köriratot intézett ugyanezen gyufák fogyasztása érdekében. Az Emke főkválasztmányok köréből eddig a Hunyadvármegyei és Torda-Aranyosvármegyei választmányok közgyűlései és a Gyergyóvidéki választmányok mondották ki a gyufák rendelkezését. Budapestben bevezette az „Othon iróikör” és a magyar köztisztviselők, valamint a M. Á. V. tisztviselők egyesülete. A gyár már is minden hónapban küld be az Emkének 25—50 frtot úgy, hogy a kezdet után itélve már az első év megfogja hozni egy néptanító teljes fizetését.

— **Gazdasági munkások megjutalmazása.** A földmívelési miniszter, hogy az elismerésére méltó kiválóság megjutalmazása vévén serkentő példát nyújtson a gazdasági munkásoknak, ez évben az ország különböző vidékein, s ezek között vármegyékben is egy olyan jó gazdasági cseledek, a ki becsületes és hűség szolgálattal hosszabb időt töltött egy munkaadónál és egy olyan gazdasági munkásnak, a ki megbízhatósága, szorgalmas jözan viselkedése által munkás társai közül kitűnt 25—25 frt pénzbeli jutalmat helyezett kilátásba. A megjutalmazások azonban, a mennyiben arra érdemek találtak, a közigazgatási hatóság s nevezetesen a gazdasági egyletek javaslatára fognak az év végén megtörténni.

— **Lövés az éjben.** Vaszi Albert csicsói lakos jelentést tett a csikrákosi csendőrségről, hogy 13-án éjjel, midőn a felesége már az ágyban fektűt, ő pedig az órát akarta épen

felhuzni, valaki az ablakon keresztül a szobába lőtt, de a lövés szerencsére semmiben és senkiben kárt nem tett. A lövés hallatára az asz-szony felugrott az ágyból s az utcára szaladt, hol szomszédjunkt J a k a b Antalt épen akkor látta a kerítésen keresztül a saját udvarára beugrani. A gyant természetesen mindjárt J a k a b Antal ellen irányult, ki a nélkül is régi ellen-sége Vaszi Albertnek, de ugy saját, mint a kihallgatott tanuk valomása semmi bizonyítékot nem szolgáltatott ellene, sőt épen alibijét igazolták, úgy, hogy a csendőri jelentés azon véleményének ad kifejezést, hogy valaki az ablakon bottal betörtvén, a megijedt bennlevők ezen koppanást gondolták lövésnek. S a megtartott szemle csakugyan nem tudott rájönni a golyó nyomára. Különben a vizsgálat folyik.

— **Bem onigánya.** E hó 24-én hantolták el Salamon Jácsoot, az ósz cigány primást. Vége hossza nem volt a halotti menetnek. Valahány csigánya csak van kincses Kolozsvárnak, az mind ott volt a temetésen, a kik seneezőval kísérték el utolsó útjára a primások nesztorát. A airnál utójára méggyeser elhuzták az öreg cigány kedves nótáit. Salamon Jancsról csaknem annyi történetet tudnak a vén cigány tisztelői, mint akár Patikárus Ferkóról vagy Boka Samuról. Még csak gyermek volt, mikor már hót vármegyére szólott a hire. Bennék is Salamon volt a kedvencz cigánya. A nagy hős elé egy Erdélyben vívott győzelem után került a csigánya. A honvédek a osata után tánczra kerekedtek, Salamon bandája huzta a talp alá valót s az öreg Bem gyönyörködve nézte a katonák mulatságát. Egyszerre caend lett. A tánczot abba hgyták, miközben Salamon Jancsi odabuzódott Bem apó, mellé és elairta hegédűjén a lengyel himnuszot. A kis „apó” hallgatta, hallgatta a csodás hangokat s a mikor a csigány leeresztete a nyirettyűjét és a zene elnémult: oda ment Salamonhoz és meg-csookolta a hegédűjét. Attól fogva Salamon Jancsi lett Bem apó csigánya. A nagy idők rég elmúltak már egész erdő puzult azok közül, a kiknek Salamon egykor muzsikált s im elment ő is. Szépen szóló hegédűje nem ad többé hangot, elnémult örökre.

— **Völgények és a Budapestre rándulók** figyelmébe ajánljuk azon remek esép ékszereket és ezüstárakat, melyek a kolozvári prot. szeretetház javára rendezett sorajátékból visszamaradtak és Benedek Gábor és Testvére ékszerészeknél, Budapesten, Kosuth Lajos-utca 17. szám a. bálmutalom első előadásá-van-nak kiállítva. Ezen megbízható cég, melynek tulajdonosa 30 évi fennállás után a magánéletbe vonul vissza, felozásában van és f. é. augusztus 1-én teljesen megszűnik. Ennek következtében az összes arany és drágaköves ékszerait, ezüstárúit és svájci zsebóráit még a bosszorségi áron alul is eladja. Evőkészletek 13 pr. ezüstből grammja faconnal együtt 5 kr. 1—5

NYILTTÉB.)

Hála-nyilatkozat.

Mindazon rokonok, barátok, ismerősök és jóakarók, kik feledhetlen drága jó nőm és testvérem temetésén részt vettek, fogadják mindkettőnk nevében a leghálásabb köszönetünk nyilvánítását.

Csik-Szereda, 1899. márczius 26.

Toth Ferencz és Szabó Ferencz.

*) Az e rovatban közlöttekert az aláíró felelős. Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Anyakának. A beklüdtött tárczában felcsl-lan a tehetség; de a kidolgozás még gyakorlatlan kézre vall. Átdolgozva jöhetne. Átengodi-e munkát nekünk, avagy visszaküldjük e végböl Önnek? S ha igen, mind címre?

N. Ö. Csik-Szentmárton. Kérését készséggel teljesítettük. Szíves ígéreteknek előre is örülnék, s várjuk annak teljesítését.

B. A. Verestorony. Az előfizetése 1898. decz. végén járt le.

T. v. r. K. L. Ez évre még nem lett elő-fizetve.

V. S. Gy.-Ditró. Az 1898. évre az előfizetés rendbe van, de 1899-re még nem lett előfizetve.

KIADÓ LAPTULAJDONOS:

GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

